

Skillingaryds Militärmuseum tema 2008:

Lägerhyddan 1903–2008

Sammanställd 4–6/ 7 2008 av Per Bunnstad

Lägerhyddan till höger, en byggnad där många haft mycket roligt.

Förlag: Skillingaryds Bok- & Pappershandel

Foto: Almquist & Cöster, Hälsingborg cirka 1955

Ur Per Bunnstads vykortssamlingar.

Det har gått 105 år sedan Lägerhyddan byggdes och den spelar fortfarande en stor roll. I år 2008 har vi valt Lägerhyddan som utställningstema för Skillingaryds Militärmuseum eftersom det därmed kan bli en mjuk övergång till vad som händer nästa år; 2009 inreds nämligen A6 tidigare museum från Jönköping i just Lägerhyddan.

När man säger Lägerhyddan skiner åtminstone många över 60 upp med hela ansiktet. En del tänker på danserna i Lägerhyddan och de lite äldre på handboll, boxning och gymnastik.

Man kan utan tvekan säga att Lägerhyddan i många år var skillingarydsbornas nöjestempel.

Ett SIS-lag i Lägerhyddan.

Ur Per Bunnstads vykortssamlingar.

Undertecknad sammanförde den 7 juli 2003 en kvintett som var med på den tiden det begav sig: Georg "Jack" Eriksson, då bosatt i Gnosjö samt fyra som bodde kvar på orten: Åke Sköld, Vidor Ljung, Sigvard Johansson och Martin "Macke" Eriksson.

Nöjestempel

Lägerhyddan är mest använd av militären men den har också ofta varit ett nöjestempel. På 1920-talet hade Skillingaryds Gymnastikförening verksamhet i lokalen och i början på 30-talet gick denna föreningens verksamhet upp i Skillingaryds IS.

SIS hade gymnastik och 1933 väcktes frågan om handboll. Denna startade på allvar 1935 då Erik Hjortsberg flyttade till orten.

Någon form av prisutdelning i Lägerhyddan på ett oskarpt kort. Det har tillhört Seth Lindgren som skänkte det 1994.

Ur Per Bunnstads vykortssamlingar.

En SIS-fest i Lägerhyddan.

Fotograf okänd

1939 avancerade SIS till division II, näst högsta serien och klarade sig mycket bra. SIS fanns till och med på stryktipset denna säsong.

SIS blev femma i serien med tolv poäng på lika många matcher.

En knäck

Men SIS valde att gå ned en serie. Ur verksamhetsberättelsen 1940 kan följande sägas: "Vi tvingades närmast till detta svåra steg genom förlust av ett stort antal av våra absolut främsta förmågor inom handbollssporten, en del blevo plötsligen inkallade att fullgöra militärtjänstgöring, en del avflyttade från vår klubb till annan, m.m. sådana svåra tillbud."

En av de senaste upplagorna av ett handbollslag inom idrottssällskapet, årgång 1946.

Stående från vänster: Åke Sköld, Sigvard Jonsson, Gösta Dahlström, Åke Edvardsson, Åke Peterson, Karl-Erik Karlsson, David Friberg och Harald Larsson.

Främre raden från vänster: Martin Eriksson, Allan Larsson, Åke Dahlström, Rune Jakobsson och George Eriksson.

Fotograf okänd

Handbollen fick sig en knäck som inte gick att reparera. 1945 var sporten lite på ropet igen men i slutet av 40-talet var det helt godnatt. Lägerhyddan fick inte användas och dessutom hade nu ishockeyn kommit som den stora lagporten.

SIS pojk- eller juniorlag i handboll någon gång på 1940-talet.

Stående från vänster: Sten Fagerkvist, Kurt Pettersson, Allan Lindström, Åke Gustavsson, Åke Svensson och Sigvard Jonsson.

Knästående från vänster: Bo Lindström, Olle Karlsson, David Andersson, Lennart Bondesson och Lennart Doolk.

Fotograf okänd

Handboll igen?

Det var gång att bli handboll igen på 60-talet:

– Vi ville att sporthallen skulle få mått för handboll, men majoriteten i fullmäktige var emot, sa Åke Sköld vid intervjun 2003.

Just då arbetade Åke med att läsa och kopiera gamla tidningar för att hjälpa till att skriva ett stycke SIS-historia.

Det är ett arbete som han nu avslutat och i samband med denna utställning visas ett 30-tal A4-blad som Åke tagit fram.

Danser

Lägerhyddan har haft annan betydelse än bara handboll för SIS. I många år arrangerade SIS danser och andra tillställningar i lägerhyddan med på den tiden kända orkestrar som Yngve Stoor. Det här var främst på 1930–50-talen. En av de stora ledarna för detta var Olle Sköld, för övrigt bror till Åke.

Några fotbollslirare från SIS utanför Lägerhyddan. Fotograf okänd

En interiör från Lägerhyddan, troligen kring 1920.

Ur Per Bunnstads vykortssamlingar. Fotograf okänd

Inför O-Ringen 2005. Foto: Per Bunnstad

Ishockeyskolan Sport for Life brukar ha sina kvällssamlingar i Lägerhyddan. Foto: Per Bunnstad

Boxning

Boxning var en annan populär idrott i Lägerhyddan. Georg Eriksson var inte bara handbollsspelare utan också boxare. Han tävlingsboxade inte men tränade ibland. Sitt smeknamn fick han efter boxaren Jack Dempsey när han fick in en fullträff på en träningskompis.

Även om inte Georg boxades i Lägerhyddan så gjorde många andra det. I Skillingaryd fanns till och med en boxningsklubb, Granit. Men den blev ganska kortlivad.

Än i dag

Numera används Lägerhyddan endast för dans en gång om året. Det är när SIS som tillsammans med Handbollsklubben Vaggeryd arrangerar i samband med Hjulafton.

Luciafesterna på 1940- och 1950-talet är också oförglömliga för många.

Under årens lopp har det även tränats friidrott i lokalen och det gav stort eko när europamästaren Rune Gustafsson från Värnamo inför en turné till USA 1947 tränade i lokalen.

Lägerhyddan används i dag nästan uteslutande av militären. Invändigt är den sig inte helt lik då det i dag finns en skiljevägg.

Men lite idrott är det ändå i lokalen. Vid besöket den 7 juli låg det en fotboll och skräpade och det finns linjer för en badmintonbana. Det är inte bara minnen utan också en verklighet anno 2003.

Dans i Lägerhyddan vid Hjulafton 3 juni 2000

Undrar var "Julle" Bengtsson vill ha med "Lotta på badet" Johansson på? Foto: Per Bunnstad

Dans i Lägerhyddan vid Hjulafton 3 juni 2000

Foto: Per Bunnstad

Dans i Lägerhyddan vid Hjulafton 9 juni 2001

Foto: Per Bunnstad

Dans i Lägerhyddan vid Hjulafton 9 juni 2001

Foto: Per Bunnstad

Gala för världens barn 2004

Foto: Per Bunnstad

Vid O-Ringen 2005

Foto: Per Bunnstad

Mässa i Lägerhyddan vid O-Ringen 2005

Foto: Per Bunnstad

Foto: Per Bunnstad

Mässa i Lägerhyddan vid O-Ringen 2005

Foto: Per Bunnstad

Foto: Per Bunnstad

Mässa i Lägerhyddan vid O-Ringen 2005

Foto: Per Bunnstad

Mässa i Lägerhyddan vid O-Ringen 2005

Foto: Per Bunnstad

Skolarbete om förintelsen i Lägerhyddan 2004

Foto: Per Bunnstad

Skolarbete om förintelsen i Lägerhyddan 2004

Foto: Per Bunnstad

Foto: Per Bunnstad

"Talande" väggar i Lägerhyddan

H Foto: Per Bunnstad

Museivänner i planering inför ett museum i Lägerhyddan.

Foto: Per Bunnstad

Fem år senare

Nu har fem gått sedan ovanstående skrevs och det kan konstateras: Lägerhyddan används fortfarande en del och den lever särskilt upp några dagar i början av augusti varje år. Ishockeyskolan med SIS och Sport for Life har oftast sina kvällssamlingar i den östra delen av Lägerhyddan.

År 2009

Nästa år kommer Lägerhyddan att bli ett riktigt museum och lokalen kommer att fyllas med allehanda militära föremål. Tanken är att den ska vara öppen som ett vanligt museum och inte minst sommartid.

Per Bunnstad

Programmet för Luciafesten har du fastställt

Musikdirektör Wilh. Göransson och
sångerskan Lilly Rydén har
lovat medverka.

Musikdirektör Wilh. Göransson.

Vid den stora luciahögtiden på Lä-
gerhyddan nästa söndag, då Skillinga-
ryds Lucia 1945 — fredens Lucia
— kommer att krönas, har musik-
direktör Wilh. Göransson, Värnamo,
lovat medverka. I sitt sällskap har
han en ung sångarebegåvning från
våra trakter, fröken Lilly Rydén, som
kommer att sjunga ett par kända
sånger. Hr Göransson ackompanje-
rar sångerskan och kommer själv att
utföra ett pianosolo.

Kröningen förrättas, som bekant,
av direktör N. G. Thulin, som hål-
ler tal och överlämnar arrangörernas
— Hantverksungdomsgillet — vack-
ra smycke. Detta består av en äkta
guldkedja med sten i aquamarin.
Därjämte får Lucian mottaga en för-
storing. Till tärnorna överlämnas
som minne av högtiden var sin sil-
vertallrik med gravyr och var sin
förstoring.

En blandad kör och en damtrio
kommer att framträda under ledning
av kantor Joel Andersson. Att lu-
ciasången ingår i programmet säger
sig självt. Musikkåren Lyran spelar
ett flertal stycken.

Luciatåget genom samhället kom-
mer säkerligen, liksom själva krö-
ningshögtiden att tilldraga sig be-
rättigat intresse. Kortégen, som är
rikt upplyst av brinnande facklor,
företrädes av musikkåren Lyran.

Den rymliga lokalen kommer att
bli smakfullt dekorerad, och ar-
rangörerna äro i full färd med detta
omfattande arbete. Före och efter
kröningshögtiden blir det servering
samt försäljning och tombola.

Stor Luciafest

å LÄGERHYDDAN, SKILLINGARYD, söndagen den 16 december
i samband med kröningen av

Skillingaryds Lucia 1945

PROGRAM: Kl. 18,00 utgår Luciatåget från Skolan. Kortégen
passerar samhällets centrala delar och avslutas i
Lägerhyddan där servering, försäljning och musik-
förekommer.

Kl. 20,30 KRÖNINGSHÖGTIDEN. Medverkande:
Skillingaryds Lucia med tärnor och stjärngossar,
Direktör N. G. Thulin Musikdirektör Wilh. Görans-
son, Sångerskan Lilly Rydén, Blandad kör och dam-
trio under ledning av Kantor Joel Andersson samt
Musikkåren Lyran.

SERVERING. — FÖRSÄLJNING. — TOMBOLA.
Lokalen smakfullt dekorerad.

Inträde: 1 krona, barn 50 öre.

Möt upp från samhället och bygden för att fira Skillingaryds
Lucia 1945 — fredens Lucia.

SKILLINGARYDS HANTVERKSUNGDOMSGILLE.

Luciatävlingen utgår i morgon

Tiden för allmänhetens röstning
om Skillingaryds Lucia 1945 utgår i
morgon.

Hittills ha mängder av röstsedlar
inkommit, men man väntar ytter-
ligare några hundra under slutspur-
ten. Vem som fått mest röster är
svårt att avgöra, samtliga synas ha
sina beundrare. Röstresultatet sam-
manräknas under kontroll av fjär-
dingsman Einar Forsberg. Som be-
kant utdelar arrangörerna, Skillin-
garyds Hantverksungdomsgille, tre
penningpriser till de först öppnade
kuverten på den vinnande kandida-
ten. Beloppen lyder ett på femton
och två på fem kronor.

Resultatet av omröstningen kom-
mer att publiceras i vårt lördags-
nummer. För dagen vill vi upp-
mana allmänheten att avge röstsedel
i tid. Det är, som sagt, i morgon
tävlingsdagen utgår och då skall täv-
lingskupongen vara arrangörerna
tillhanda.

Förköp av biljetter

till den STORA LUCIAFESTEN

å LÄGERHYDDAN i Skillingaryd, i morgon, söndag, kan ske
fr. o. m. i dag hos

SKILLINGARYDS BOK- & PAPPERHANDEL samt i
KVISTS KIOSK.

I bakre raden fr. v. de "gamla" Luciorna Gunnel Andersson, Margaretha Jörnroth, Gunborg Johansson, Wivi-Anne Bengtsson, Vivianne Johansson, Maj-Britt Boman och Inga-Lisa Hansson. Framre fr. v. tärnorna Berit Carlsson och Anita Sandahl, årets Lucia Evelyn Peterson, samt tärnorna Annette Högberg och Barbro Källerholm.

Värdigt Luciajubileum — festglädje och blomregn

"Gamla" Luciors
medverkan blev
högt uppskattad

Rekordpublik vid kröningshögtiden i söndags.

Skillingaryds Hantverksorganisationers tionde Luciafirande slog alla tidigare rekord i fråga om högtidlig feststämning, allmän uppslutning och ekonomisk behållning. Arrangörernas idé att samla de tidigare årens ljusdrottningar till jubileumshögtidigheterna slog väl ut, och Luciorna möttes alla av igenkännande leenden och brakande applåder från de tusentals i Lägerhyddan församlade, när de tillsammans med 1954 års Lucia och hennes tärnor presenterades från den vackert dekorerade scenen.

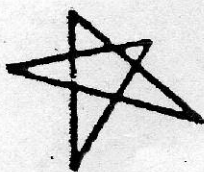
Seminarielärare Verner Malmsten läser verk av Fröding medan skolflickan Maud Högberg sjunger till eget dragspels-ackompanjemang på ålderdomshemmet i Skillingaryd.

Traditionellt inleddes högtidigheterna redan i Skillingaryds ålderdomshem Betania på söndagseftermiddagen, där kyrkoherde Ruben Bolmdahl höll andaktsstund för de gamla, som också bjöds vacker musik av kantor Ernst Hindgård och Göte Högberg samt sång av fruarna Asta Kenneby och Alice Bergkvist, inte att förglömma den livligt uppskattade solosången till dragspel av skolflickan Maud Högberg.

Så bjöds pensionärerna kaffe av Lucia med tärnor, och hantverksföreningens hälsning till de gamla framfördes av dess ordförande David Andersson, medan fattigvårdsstyrelsens ordförande Arthur Gustavsson tackade varmt å

Glatt leende ses Evelyn Peterson under köpingskortegen.

Gymnastik

Gymnastik anses som det grundläggande för all idrottsverksamhet och idrottsutövare i alla grenar sysslar med just gymnastik i sitt träningsprogram.

I Skillingaryd bildades en gymnastikförening i princip parallellt med att Skillingaryds BK bildades även om vi inte lyckats få fram någon exakt data.

En av grundarna var möbelfabrikör Sven Carlsson som avled för något år sedan och han var också enligt de uppgifter vi fått den första ordföranden.

Gymnastiken fick snabbt fotfäste bland skillingarydsbefolkningen i skilda åldrar. Mer än hundratalet samhällsbor var aktivt med i verksamheten. Det fanns såväl manlig som kvinnlig gymnastik samt juniorgymnastik.

Ledare för gymnastikövningarna var populära Tage Ousbäck, Rudolf "Rulle" Johansson och Gustav Lünings. För flickorna var det Karin Johansson-Nyman som var ledare.

Gymnastiken fick tidigt ett starkt fäste i Skillingaryd. På bilden ses ledaren Tage Ousbäck tillsammans med spänstiga ungdomar. Bilden är tagen utanför Lägerhyddan. Övre raden: Bertil Nilsson, Sigvard Johansson, Helmer Johansson, Allan Wickbom, Ingvar Eriksson, Bertil Karlsson, Helmer Axelsson, Carl Siewertz och Harald Ousbäck. Främre raden: Allan Bergkvist, Lennart Sjölin, Gunnar Friman, Lars Svensson, Vidor Ljung, Ingvar Wånge, Karl-Gustav Johansson, Erik Eriksson, Erik Svensson, George Eriksson och Karl-Gustav Davidsson.

En krona om året.

Att vara med i gymnastiken kostade en krona om året för ungdomar och två kronor för vuxna. Man höll första tiden till i 104:an på regementet — den lokal som ligger söder om Lägerhyddan. Men ganska snart flyttade man över till den betydligt bättre för ändamålet lämpade Lägerhyddan.

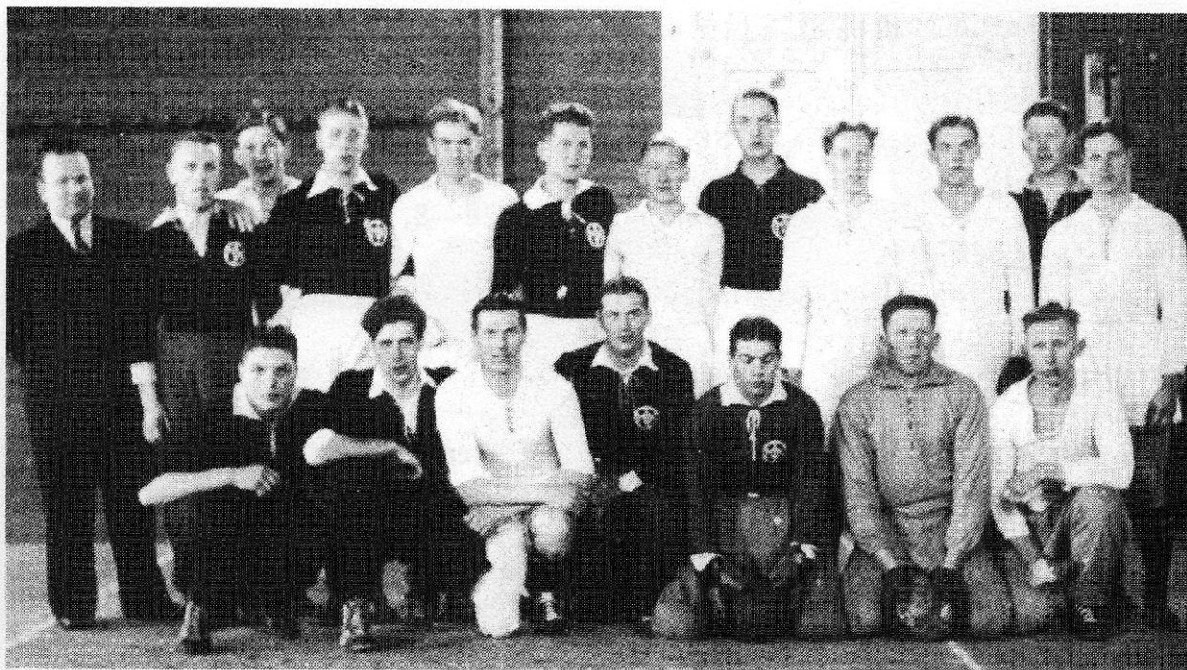
Gymnastiken var ett av de få fritidsmöjligheter som fanns inom föreningsliv såvida man inte var engagerad inom kristen verksamhet. Och intresset var stort. Redan en timme före utsatt tid var ungdomar på plats och stora högtider var det när det bjöds uppvisningar. Detta förekom någon gång om året och åtföljdes av många åskådare och uppvisningarna höll med dåtida mått hög klass.

Handboll—tipsmatcher i Lägerhyddan

”Skillingaryd . . . ja, det namnet åsamkar nog många tippare funder-samma veck i ansiktsfasaden. En och annan av dem har gjort sin värn-plikt där, och samhället blev en smula omtalat i samband med Edvard Perssons bilkrock med trafikbilägaren Bengtsson från Vaggeryd. Men vad kan Skillingaryd i handboll? Anorna gå inte längre tillbaka i tiden än 3 år, första året var det vänskapsmatcher, sedan Smålandsserien med en andraplacing som resultat, året därpå första utan poängför-lust. Vi spela i ”Lägerhyddan”, d.v.s. regementets gymnastikhall. Idrottsförstående förrådsförvaltaren Sundberg har meddelat att hyran kommer att höjas något, men som den så gott som varit lika med noll förut, torde det bli övervinneligt. Vi ha haft ända upp till 400 åskå-dare, och handbollssäsongen blir säkert mer givande än fotbollen. Träna får vi göra varenda kväll, om vi vill.”

Citatet är hämtat från Idrottsbladet den 3 november 1939. Handbollstváan skulle starta och tidningen hade gjort en intervju med tipsets 24 handbollslag. Olof Johansson fick svara för nykomlingarna SIS.

I Skillingaryd hade det saknats en riktig vinteridrott. Bandy spelades då och då men det var under korta perioder som det fanns sjöis att spela på. Gymnastiken hade haft ett stort grepp om intresset på vinterhalvåret men många önskade en riktig kampidrott.

Handbollen hade under många år ett starkt fäste inom Skillingaryds IS. Det var flera promi-nenta gäster som mötte SIS i den svårspelade Lägerhyddan. På bilden är det allmän förbröd-ring mellan SIS-arna och allsvenska IK Majorna från Göteborg efter en match. SIS är laget skrudade i vit dress.

”skola” för kommande kraftfotbollskämpar som t ex Stig Eriksson och Allan Åberg, som i många år ”rensade undan” framför den som vi smågrabbar kanske beundrade mest — målvakten Svante Sandberg!

Legendariska.

SIS har fö haft många smått legendariska målvakter. Den namnkunnigaste är väl importen från Göteborg och Majorna — Erik Hjortsberg, som från 30-talets mitt höjde både fotbolls- och handbollskulturen högst avsevärt i Skillingaryd.

Sedan kom bl a Bertil ”Adrian” Nilsson (vilken reaktionsförmåga!), Carl-Erik Eriksson, Arne ”Poffan” Palmkvist, David Andersson, Frank Johansson och dessförinnan givetvis Åke ”Chefen” Dahlström. Den sistnämnde kunde vara värd ett kapitel för sig — lugn och stillsam och på ungefär samma temperamentsnivå som handbollsbacken framför honom, Allan Larsson! De båda var väl inte de snabbare i SIS, men de besatt den enastående förmågan att nästan på förhand veta vart bollarna skulle gå. Och då fanns de på just den platsen!

Lägerhyddan.

JA, NU KOM VI plötsligt in på Lägerhyddan och handbollen. En fantastisk epok i SIS-historien! Det finns förvisso negativa aspekter på ”det militära”, men för Skillingaryds del måste vi nog ändå vara rättvisa och påpeka även de högre positiva, som inte bara inneburit att namnet Skillingaryd blivit känt över landet, utan också vad militärerna betytt på t ex idrottsfronten.

Ta t ex detta med Lägerhyddan — hur många samhällen av Skillingaryds storlek hade på 30-talet förmånen av en visserligen trång, men ändå ”inomhushall” för gymnastik, handboll och fester av olika slag?

Aldrig glömmer vi den bestämda rösten, den perfekta ledningen av gymnastikgrupperna som Tage Ousbäck svarade för — finns så fina ledare i dag? En annan bild på näthinnan från Lägerhyddan: den elegant häcklöpande Nils Ljungberg, som kunde klara en långsida, en kurva, och ännu en långsida lika snabbt och lika smidigt som hade det varit ett rådjur som ”flöt fram”.

Glad möda.

VÅRA OFÖRGLÖMLIGA handbollshögtider är ljusa minnen för många, men kanske inte alla de mödor som ändå fanns bakom fasaden. Men det var — som man minns dem nu — ändå glada mödor, t ex att trilla 5—6 meter ned från takbjälkar vid jobb med att sätta hönsnät runt lamporna . . . att jobba natten efter lördagsfesterna (då vi fick ihop pengar till SIS-kassan) och halva söndagen med sopning (rena Lützendimman!) och annan rengöring . . . att elda nästan dygnet runt i de gamla järnkaminerna för att svåra vinterkylan skulle bli åtminstone uthärdlig . . . ja, och skaffa fram veden att elda med . . . ack, ja, det var tider det! Och inte visste man då något om anslag, bidrag och betalning för sånt här jobb. Tack och lov för det, förresten! Då hade det kanske inte varit så roligt längre.

Utropstecknet.

LÖRDAGSFESTERNA skymtade fram här ovan. Även de vore värda ett eget kapitel med alla de insatser som där gjordes av SIS-folket. Själv hade jag förmånen att under några hektiska ungdomsår tillsammans med hela gänget av le-

dare och ungdomar (jag vågar inte skriva några namn, då glöms säkert nån) få lägga den mesta fritiden på detta — och fader Carl Friberg fick nog också släppa till del av min arbetstid i affären och mängder av telefonsamtal landet över för att skaffa artister och musik. Han gjorde det utan gny. Jag ser ju — sa han en gång — att ni uträttar något vettigt, även om det inte ligger inom mitt intresseområde . . .

Reklamen för våra fester i Lägerhyddan minns jag också med glädje — en gång tryckte Rudi Warin med bl a Åke Skölds, Hasse Peterssons och Erling Hjerts hjälp upp en affisch i format ungefär 100×60 cm där vi bara hade lagt in ett stort utropstecken mitt på arket. I punkten under utropet fanns i en vanlig liten tidningsstiltext berättat om nästa lördags fest. Jag vill minnas att just den lördagen hade vi mycket folk.

Movalla.

Bertil KD (Johansson, senare Jogmar) kom i mitten av 30-talet hem igen till Skillingaryd efter några år på andra orter och blev en vitamininjektion för SIS. Det var, så vitt jag minns, Bertil som fick Hjortsberg att flytta till Skillingaryd, det var också Bertil som tog initiativ (tillsammans med flera andra) till byggandet av Movalla, som började användas 1936, tror jag. Förvisso är Bertil KD värd en honnör post festum (KD är ett smeknamn som måhända behöver förklaras för yngre generationer — det härrörde från fadern, köpman KD Johansson, som hade manufakturaffär vid Skolgatan, därav blev KD-gatan ett begrepp. Denna honnör bör vi kunna ge också åt alla andra som oegennyttigt jobbade och offrade så att Skillingaryd ganska tidigt fick en vettig idrottsplats.

Här har vi grabbarna från 1949 som bestod av i bakre raden Helmer Johansson, Karl-Gustav Boman, Sigvard Johansson, Joel Therlinder, George Eriksson och Stig Eriksson. I främre raden: Stig Gustavsson, Birger Ekström, Seth Nilsson, Frank Johansson, Karl-Erik Karlsson och Sigurd Ihreborn.

Ur Skillingaryds IS jubileumsskrift 1982

Följande sidor är hämtade ur de tidningsklipp som Åke Sköld ställt samman. Just dessa är kopior av dem han skänkt till Skillingaryds IS

OBS! Dessa sidor visas inte i denna pdf